

Nr 4*Utlåtande i anledning av motioner om ändring i jordförvärvslagen m. m.*

Tredje lagutskottet har behandlat fem i riksdagen väckta till lagutskott hänvisade motioner, vilka alla äger samband med lagen den 3 juni 1955 om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet (*jordförvärvslagen*).

I de likalydande motionerna nr 455 i första kammaren¹ av herrar *Johansson, Robert*, och *Jonasson* och nr 545 i andra kammaren av herr *Antonsson m. fl.* uttalas, att den år 1958 beslutade lagändringen, varigenom borgerlig primärkommuns förvärv av fast egendom undantagits från jordförvärvslagens tillämpningsområde, medfört sådana skadeverkningar att nämnda kommuners förvärvsfrihet bör begränsas till förvärv för kommunala behov, t. ex. mark för hostadsbyggande, för tätbebyggelse och därmed sammanhängande anordningar, samt för ändamål som det enligt lag och författning tillkommer kommunen att tillgodose. Motionärerna hemställer därför, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att vid pågående jordlagsutredning frågan om kommunala jordförvärv måtte upptagas till så skyndsam prövning, att på grundval därav förslag till lagändring i motionens syfte kan föreläggas redan 1960 års riksdag».

I de likalydande motionerna nr 125 i första kammaren¹ av herrar *Nyström* och *Grym* och nr 151 i andra kammaren av herr *Berglund m. fl.* hemställas, »att riksdagen måtte besluta sådant tillägg till jordförvärvslagen, att allmänningsskogar erhålla generellt tillstånd att förvärva skogsegendomar, då förvärvet avser ersättande av skogsmark, som förloras genom vattenregleringar eller kraftledningsgator».

I motionen nr 263 i andra kammaren av herr *Lindström m. fl.* påpekas, att förvärv av äganderätt till fiske eller jakt i vissa fall icke är underkastat samma inskränkningar som förvärv av jordbruksfastighet. Motionärerna finner detta otillfredsställande och hemställer, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t göra framställning om att uppdrag ges åt pågående utredning för revision av lagstiftningen rörande förvärv av fast egendom att utreda erforderlig ändring i samma lagstiftning jämväl i ovan angivna avseenden».

¹ Motionen i sin helhet tryckt bland andra kammarens motioner.

Gällande rätt. Allmänt om jordförvärvslagen

I Sverige är rätten att förvärva fast egendom i princip fri. Detta har uttryckligen fastslagits i den ännu gällande *kungl. kungörelsen den 6 april 1810 angående de förändringar och jämkningar uti riksståndens innehavande och stadfästade privilegier, förmåner, rättigheter och friheter, varom riksens ständer sig emellan överenskommit*. I nämnda, i princip fria rätt föreligger emellertid ett flertal inskränkningar. Dessa, som införts vid skilda tider och i olika syften, hänför sig än till fastigheten, än till förvärvaren, än till båda dessa faktorer.

Enligt *lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag* får sålunda fast egendom icke utan tillstånd förvärfas av utlänningar, utländska juridiska personer eller — i vissa fall — svenska bolag med utländska aktieägare. *Lagen den 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom* förbjuder de uppräknade rättssubjekten att utan tillstånd förvärva fast egendom som utgöres av i huvudsak odlad och odlingsbar jord samt stödskog. Enligt ett flertal stadganden i olika lagar gäller vidare principiellt förbud för banker att förvärva fast egendom, se exempelvis 54 och 55 §§ *lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse*.

Den ursprungliga föregångaren till den nu gällande jordförvärvslagen var *lagen den 21 december 1945 (nr 805) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet*. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1946 och gällde till och med den 31 december 1948. Lagen ersattes av *lagen den 17 juni 1948 (nr 329)* i samma ämne, vilken gällde till och med den 30 juni 1953. Genom *lag den 5 juni 1953 (nr 344)* förlängdes 1948 års lag att gälla till och med den 30 juni 1955.

Som en följd av de av 1947 års riksdag antagna riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitikens utfärdades såsom ett komplement till nyssnämnda lagstiftning *lagen den 30 juni 1947 (nr 324) om kronans förköpsrätt*, vilken trädde i kraft den 1 juli 1948.

Sistnämnda lag, som icke var tidsbegränsad, och 1948 års jordförvärvslag har ersatts av den nu gällande *jordförvärvslagen*, som utfärdades den 3 juni 1955 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Lagen är tidsbegränsad och dess giltighet upphör den 30 juni 1962. Syftet med lagen är att dels hindra spekulationsköp och vad man ansett som olämpliga kapitalplaceringar i jordbruksfastigheter, dels ock att ge samhället — representerat av lantbruksnämnderna — möjlighet att i samband med försäljningar åstadkomma en omfördelning av jordbrukets fastigheter i lämpligare brukningsenheter. Lagen bygger på samma principer som sina föregångare. Detta innebär att fast egendom som vid fastighetstaxeringen taxerats såsom jordbruksfastighet, sålunda även skogsfastighet, icke får förvärfas genom köp,

byte eller gåva utan tillstånd av lantbruksnämnden. Från denna huvudregel stadgas åtskilliga undantag i nära anslutning till vad som gällde enligt 1948 års lag. De grunder efter vilka lantbruksnämndernas tillståndsprövning skall ske överensstämmer likaledes i stora delar med motsvarande bestämmelser i den äldre lagen.

Jordförvärvslagen och kommunerna

1945 års jordförvärvslag omfattade icke förvärv som gjordes av kommun. Detta var däremot fallet med 1947 års lag om kronans förköpsrätt. Den frihet som på grund av 1945 års lag och dess efterföljare gällt för kommunerna upphörde då 1955 års jordförvärvslag trädde i kraft. År 1958 genomfördes emellertid en ändring i jordförvärvslagen som innebär att lagen från och med den 24 juni 1958 ej äger tillämpning å förvärv som göres av borgerlig primärkommun, d.v.s. landskommun, köping, stad eller municipalsamhälle. Vid 1959 års riksdag yrkades *dels* (i motionen I: 5) att dessa kommuners möjlighet att utan hinder av jordförvärvslagen förvärva jordbruksfastighet skulle begränsas att avse sådan fast egendom som är belägen inom den förvärvande kommunens eget område, *dels* (i motionerna I: 171 och II: 224) »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning i enlighet med vad i motionen anförts angående utvecklingen och omfattningen av kommunernas markförvärv efter den av 1958 års A-riksdag beslutade lagändringen med befrielse för kommun från att söka tillstånd till förvärv av jordbruksfastighet samt — därest skäl därtill föreligger — om framläggande av förslag om återinförande av jordpolitisk prövning i fråga om kommuners jordförvärv».

Nämnda tre motioner behandlades av tredje lagutskottet, som hemställde att motionerna icke måtte föranleda någon annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde att motionerna för kännedom överlämnades till 1958 års jordlagsutredning. Utskottet uttalade.

Genom att undanröja 1958 års lagändring skulle jordförvärvslagen visserligen komma att stå i överensstämmelse med den mening som för ett år sedan uttalades av utskottets majoritet. Emellertid synes det icke böra ifrågakomma att efter mindre än ett år ändra en lag, vars skadeverkningar — om sådana över huvud taget förekommit — dock hittills icke kan ha varit av annat än begränsad omfattning. Härtill kommer att den nyligen tillsatta jordlagsutredningen under sitt arbete med översyn av hela lagstiftningskomplexet om inskränkningar i rätten att fritt förvärva fast egendom icke torde kunna undgå att närmare undersöka och taga ställning till den genom förevarande motioner väckta frågan. Oavsett vilken ställning man intager till frågan om kommunens rätt att fritt förvärva jordbruksfastighet, synes därför motionerna icke böra föranleda vare sig förslag till lagändring eller begäran om utredning. Utskottet anser det dock vara icke utan betydelse att 1958 års jordlagsutredning erhåller kännedom om de meningsyttringar som kommit till uttryck i motionerna.

Utskottets förslag, som var enhälligt, bifölls av riksdagen (skr. nr 87).

Frågan om jordförvärvslagens tillämplighet på kommunerna har tidigare flera gånger behandlats av utskottet, senast i utlåtandena nr A 12/1958 och 4/1959, till vilka hänvisas.

Allmännings förvärv

Önskemålet i motionerna I:125 och II:151 att allmänningsskogars förvärv av skog i vissa fall skall undantagas från jordförvärvslagens tillämplighet torde avse sådana allmänningar varå *lagen den 18 april 1952 om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna* (nr 167) äger tillämplighet. Nämnda lag, som avser område som avsatts till besparingsskog vid storskifte i Kopparbergs och Gävleborgs län eller till allmänning vid avvitring i Västerbottens och Norrbottens län, uttalar att allmänningsskog tillhör ägarna av de fastigheter, för vilka skogen vid storskifte eller avvitring blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid jorddelning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen. Rätten till delaktighet i allmänningsskog får ej överlåtas för sig utan endast gemensamt med den fastighet varmed rätten är förenad. Allmänningsskog skall i princip bibehållas oförminskad; dock finnes möjlighet att under särskilda förutsättningar såväl avyttra mark från allmänningsskogen som att införliva mark med densamma. Därjämte kan en allmänningsskogs område minskas genom expropriation eller expropriationsliknande förfarande enligt exempelvis vattenlagen.

Allmänningsskog och avkastning därav skall förvaltas av en av delägarna vald allmänningsstyrelse enligt reglemente som fastställs av Kungl. Maj:t. Behållen avkastning kan användas eller fonderas för betalning av utskylder för de fastigheter som äger del i allmänningsskogen samt för främjande av jordbruket inom berörda socknar eller för annat ändamål, som är till gagn för delägarna eller befolkningen där. För vissa allmänningsskogar är här dock särskilda inskränkningar stadgade.

För allmänningsskogs förvärv av fastighet, som taxerats som jordbruksfastighet, anses jordförvärvslagen tillämplig. I de av motionärerna särskilt nämnda fallen att allmänningsskog förlorar mark i samband med byggande i vatten eller framdragande av kraftledningsgator och för det vederlag som därav erhålles önskar förvärva annan mark är bl. a. 3—5 §§ jordförvärvslagen tillämpliga. Detta innebär bl. a. att tillstånd till förvärvet ej kan lämnas om den huvudsakliga avsikten med förvärvet är att utan nytta för visst jordbruk i orten tillgodogöra sig skogstillgång som är behövlig såsom stöd för ortens jordbruk (3 §). Förvärvstillstånd kan men skall ej nödvändigt vägras, om den mark som avses med förvärvet finnes böra tagas i anspråk för att underlätta bildandet av till storlek och ägoanordning ändamålsenliga brukningsenheter (5 §). Till förvärv av skogsmark som

huvudsakligen sker i kapitalplaceringssyfte kan tillstånd i princip ej lämnas. Tillstånd till kapitalplaceringsförvärv kan men skall ej nödvändigt lämnas, om förvärvet kan väntas medföra övervägande nytta för jordbruket eller näringslivet i orten eller egendomen för förvärvaren har synnerligt värde utöver det ekonomiska eller eljest särskilt skäl föreligger för förvärvet (4 §).

På utskottets förfrågan har från *lantbruksnämnden i Västerbottens län* meddelats, att nämnden icke haft att handlägga några förvärvsansökningar från allmänningsskogar. *Lantbruksnämnden i Norrbottens län* meddelar däremot att den haft att handlägga åtskilliga dylika ärenden. Under tiden från och med år 1951 har sålunda till nämnden inkommit sammanlagt 22 förvärvsansökningar från allmänningsskogar. Av dessa har 13 bifallits, 2 återkallats, 5 avslagits och 2 ännu ej slutbehandlats. Sammanlagda arealen av de förvärv som avsetts med bifallna ansökningar har utgjort 3 417 hektar. Motsvarande tal för avslagna ansökningar har utgjort 845 hektar. Avslagsanledningarna har varit olika, i ett fall har 3 § åberopats av nämnden, i ett fall 4 § och i ett fall 5 §; i två fall (båda avseende samma fastigheter och handlagda enligt äldre lag) har åberopats att fastigheten borde bibehållas för enskilt jord- och skogsbruk.

Förvärv av fiske

Rätten till fiske är antingen fri för envar svensk medborgare (*s. k. fritt fiske* eller *frifiske*) eller förbehållen strandägaren eller annan fastighetsägare (*enskilt fiske*). Motionen (II: 263) torde ej avse annat än enskilt fiske. Dylikt fiske betraktas i svensk rätt såsom fast egendom. Vanligen utgör fisket en del av en fastighet. Förvärv av det till en viss fastighet hörande fisket torde i och för sig icke vara att anse som ogiltigt. På grund av fastighetsbildningslagstiftningens krav på fastighets ändamålsenlighet, torde emellertid tillstånd till en dylik fastighetsbildning i regel icke vara att påräkna. Lagfart kan då ej heller meddelas å sådana fång, vilka knappast torde förekomma i praktiken.

Det förekommer emellertid också att ett enskilt fiske antingen ensamt för sig eller i förening med ett eller flera — i regel obetydliga — markområden utgör en fastighet; denna är då en »i jordeboken upptagen särskild fiskelägenhet». Andra beteckningar för sådan fastighet är »jordeboksfiske», »särskilt skattlagt fiske», »skattlagt fiske» eller »självständigt fiskeri». ¹ I det följande begagnas beteckningen fiskelägenhet. Lagfart med-

¹ »I jordeboken upptaget fiskeri, varmed äganderätt till grunden ej är förenad» enligt 5 § 1895 års lag ang. vad till fast egendom är att hänföra och »fiske varmed äganderätt till grunden ej är förenad» enligt 42 § 1913 års lag om gemensamhetsfiske är att anse som mindre omfattande begrepp än de i texten begagnade uttrycken, se härom prop. nr 50/1960 s. 171 ff; jfr tredje lagutskottets utl. nr 10/1953.

delas å fång till fiskelägenhet enligt samma principer som för varje annan fastighet. Däremot är jordförvärvslagen ej tillämplig å förvärv av fiskelägenhet. Jordförvärvslagen gäller endast förvärv av fastighet som taxerats som jordbruksfastighet. Enligt kommunalskattelagen (7 § femte stycket) skall emellertid »i jord- eller fastighetsregistret särskilt upptaget fiskeri», varmed ej torde åsyftas annat än nyss nämnd fiskelägenhet, taxeras såsom »annan fastighet».

Jordförvärvslagen gäller icke sådana förvärv, för vilka kräves tillstånd enligt de inledningsvis nämnda 1916 års och 1925 års inskränkingslagar. Enligt 1925 års lag får fastighet på landet eller utanför det till bebyggande planlagda området i stad ej förvärvas av bolag, förening eller stiftelse i andra fall än som i lagen särskilt nämnts. Bland de förvärv som enligt lagen sålunda ej är underkastade lagens inskränkande bestämmelser är fång till fastighet som utgör fiske; denna egenskap hos fastigheten skall dock först ha konstaterats av länsstyrelsen i särskild ordning.

I motionen beröres emellertid även frågan om rätt till fiske i andra fall ävensom rätt till jakt kan bli taxerade som annan fastighet än jordbruksfastighet och därmed undantagna från jordförvärvslagens tillämpningsområde.

Av kommunalskattelagen (7 och 21 §§) med anvisningar framgår att som jordbruk anses åkerbruk, ängsskötsel m. m. men ej jakt eller fiske. Som jordbruk skall emellertid också anses binäring till jordbruk. Såsom binäring till jordbruk anses sådan förvärvsverksamhet som bedrives i sammanhang med jordbruk och som avser att med utnyttjande av fastighetens alster och naturtillgångar utvinna en biförtjänst av vid jordbruket anställd arbetskraft eller av därför avsedda inventarier. Fiske eller jakt som bedrives under dessa förutsättningar skall i enlighet härmed anses som binäring till jordbruk. Motsättningsvis följer härav att det ej är uteslutet att fastighet, vartill hör rätt till jakt eller fiske, kan komma att taxeras som »annan fastighet». Har så skett är jordförvärvslagen ej tillämplig å fång till sådan fastighet. Ej heller 1925 års lag synes utgöra hinder för förvärv av sådan fastighet, särskilt gäller detta i fråga om rätt till fiske. Det generella förbudet i 1925 års lag gäller nämligen ej fast egendom som efter länsstyrelsens prövning befinnes utgöra »torvmosse, vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet».

Utskottet

Gemensamt för alla fem motionerna är att ändringar åsyftas i jordförvärvslagen. Bifall till grundtanken i motionen II: 263 (förvärv av fiske och jakt) torde böra medföra ändringar också i andra lagar. Motionerna I: 455 och II: 545 (kommuns förvärv) och II: 263 syftar till skärpning av jordförvärvslagen, medan motionerna I: 125 och II: 151 (allmännings förvärv) syftar till en lättnad i lagens bestämmelser.

I *motionerna I: 455 och II: 545* yrkas att 1958 års jordlagsutredning skall få i uppdrag att utarbeta förslag till lagändring, som skall göra det möjligt att redan under 1960 års riksdag upphäva 1958 års lagändring och återinföra den generella jordpolitiska prövningen av kommuns förvärv av såsom jordbruksfastighet taxerad fast egendom. Vid 1959 års riksdag behandlades två — sinsemellan likalydande — motioner av samma sakliga innehåll. Eftersom det tillstånd som 1959 års motionärer önskade införa var detsamma som rådde före 1958 års lagändring och jordförvärvslagen ej ägde giltighet längre än till den 30 juni 1962 samt jordlagsutredningen var sysselsatt med spörsmålen om lagens bibehållande och utformningen av en fortsatt lagstiftning på området, ansåg tredje lagutskottet, till vilket motionerna hänvisades, att motionerna icke borde föranleda annan åtgärd än att de för kännedom överlämnades till utredningen, vilket ock skett. Utskottet uttalade bl. a. att det syntes icke böra ifrågakomma att efter mindre än ett år ändra »en lag, vars skadeverkningar — om sådana över huvud taget förekommit — dock hittills icke kan ha varit av annat än begränsad omfattning».

Utskottet finner ej anledning att i denna fråga intaga annan ståndpunkt än den utskottet intog förra året. Eftersom motionerna innehåller synpunkter som kan antagas vara av intresse för det pågående lagstiftningsarbetet, vill utskottet icke motsätta sig att motionerna för kännedom överlämnas till jordlagsutredningen. Frågorna om, hur och när en ändring av kommunernas ställning enligt jordförvärvslagen skall ske, bör genom utredning och sedvanligt remissförfarande grundligt undersökas, innan de ånyo underställes statsmakternas prövning.

I *motionerna I: 125 och II: 151* yrkas att allmänningsskogar utan hinder av jordförvärvslagen skall kunna förvärva fast egendom i stället för mark, som allmänningsskogen förlorat genom vattenregleringar eller framdragande av kraftledningsgator.

Utskottet konstaterar till en början att jordförvärvslagen lämnar betydande utrymme för medgivande av tillstånd till förvärv av det slag varom här är fråga. Detta bekräftas också av de uppgifter som lämnats av lantbruksnämnden i Norrbottens län. Även om det mången gång föreligger ett betydande allmänt intresse för att tillstånd bör meddelas en allmänningsskog till ett visst förvärv, vilket särskilt gäller i de av motionärerna berörda fallen, är det naturligtvis ej uteslutet att det kan föreligga ett ännu starkare allmänt intresse att det sökta tillståndet ej lämnas. Allmänningarna liksom besparingsskogarna har varit och är alltjämt av största betydelse ej blott för delägarna utan även för hela den bygd där de finnes. Eftersom förvaltningen skall ske enligt reglemente som för varje allmänningsskog fastställs av Kungl. Maj:t kan graden av allmännytta tänkas vara olika för skilda allmänningar. Detta kan också utgöra en

grund till att dylika förvärvsansökningar bedömts på olika sätt. Med hänsyn till att giltighetstiden för jordförvärvslagen utlöper under år 1962 och att jordlagsutredningen förbereder den lagstiftning som därefter skall gälla, bör dessförinnan något undantagsstadgande av det slag motionärerna föreslår icke genomföras. Spörsmålet synes i stället böra överlämnas till utredningen för närmare undersökning. Utskottet anser sig dock böra påpeka att skäl knappast synes föreligga att behandla de i 1952 års nämnda lag omförmälda allmänningarna annorlunda än de i samma lag omnämnda besparingsskogarna. Därest fråga uppkommer att föreslå särskilda undantagsstadganden för allmänningsskog (d. v. s. allmänning och besparingsskog), synes också böra övervägas att införa motsvarande bestämmelser för häradsallmänningar, vilkas förhållanden regleras enligt en samtidigt utfärdad lag (nr 166/1952), vilken erbjuder väsentliga likheter med lagen om allmänningsskogar. Det kan vidare ifrågasättas om man i så fall icke bör behandla en del andra samfälligheter på liknande sätt, t. ex. vissa sockensamfälligheter som bildats och verkar för likartade syften, det sistnämnda sagt under förutsättning att dylik samfällighets förvärv ur andra synpunkter kan anses giltigt (se härom bl. a. utskottets utlåtanden nr 32/1955 och 6/1957).

Huvudsyftet med *motionen II: 263* är att äganderätt till fiske eller jakt inte skall kunna förvärvas utan den tillståndsprövning som jordförvärvslagen och 1925 års bolagsförbudslag innefattar. Motionärerna yrkar ej på omedelbar lagändring utan föreslår att jordlagsutredningen får i uppdrag att utreda frågan.

Som framgår av den tidigare lämnade redogörelsen för gällande rätt kan rätt till fiske eller jakt i en del fall förvärvas utan hinder av jordförvärvslagen eller bolagsförbudslagen. Detta gäller i första hand fiske som i jordboken upptagits som särskild fiskelägenhet. Material som lagberedningen ställt till utskottets förfogande visar att i riket f. n. finnes mellan 800 och 900 sådana fiskelägenheter. Värdet av lägenheterna är mycket växlande. Bortsett från fiskelägenheterna kan, som också framgått av den tidigare redogörelsen, tänkas fall då en viss fastighets rätt till fiske eller jakt blir taxerad som »annan fastighet» och fång till densamma därigenom i allmänhet blir undantagen från tillståndsprövning. Detta kan inträffa då fastigheten icke har annat egentligt värde än genom möjligheten att där bedriva fiske eller jakt och sådan verksamhet där bedrivs utan samband med jordbruk. Sådana fall är naturligtvis icke vanliga men är dock tänkbara: en fastighet, som ej är i jordboken upptagen som särskild fiskelägenhet, utgöres t. ex. av ett öde skär med tillhörande vattenområde och fiske. Andra sådana fall föreligger, då en fastighet, som i sin helhet ligger ovan trädgränsen inrymmer möjlighet till givande ripjakt eller då en fastighet, som består av enbart i och för sig värdelös myrmark, utgör tillhåll för älg.

Rätt till fiske eller jakt utgör i de flesta fall del av en fastighet, som har sitt huvudsakligaste värde i annat än fisket eller jakten. Dessa fastigheter torde i allmänhet vara taxerade som jordbruksfastighet men det förekommer naturligtvis också att rätt till fiske är förenad med »annan fastighet». I de fall fisket är i jordboken upptaget som särskild lägenhet skall fiskelägenheten taxeras som »annan fastighet». Detsamma kan undantagsvis inträffa beträffande rätt till fiske eller jakt också i andra fall. Det är sålunda mången gång en tillfällighet som avgör om rätten till visst enskilt fiske kommer att taxeras som jordbruksfastighet eller annan fastighet med de konsekvenser beträffande möjligheten att fritt avyttra detsamma som följer av taxeringsrubriceringen. Vid tillkomsten av den gällande jordförvärvslagen och dess föregångare har man tydligen icke avsett att rätten till fiske och jakt under alla förhållanden skulle omfattas av lagstiftningens inskränkningar i den fria förvärvsrätten. Naturligtvis kan dock fall tänkas där det ur allmän synpunkt framstår som angeläget att kunna tillämpa jordpolitisk prövning också på sådana förvärv av rätt till fiske eller jakt som nu är fria. Utskottet vill därmed icke ha sagt att detta i allmänhet skulle vara förhållandet.

Med tanke på de mycket säregna förhållanden som råder i fråga om rätten till fiskelägenheterna — varom här i första hand är fråga — anser utskottet att en utvidgning av jordförvärvslagen till dessa lägenheter eller vissa av dem icke kan ifrågakomma utan ingående undersökning. Frågan huruvida en dylik utvidgning bör ske och vilka objekt den bör omfatta synes lämpligen kunna anförtros åt jordlagsutredningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att

- A. motionerna I: 455 och II: 545,
- B. motionerna I: 125 och II: 151 samt
- C. motionen II: 263

icke måtte föranleda någon annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att motionerna för kännedom överlämnas till 1958 års jordlagsutredning.

Stockholm den 24 februari 1960

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Grym, Georg Carlsson, Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Alexanderson*, Åke Larsson och Wirmark;

från andra kammaren: herrar Levin, von Seth*, Åhman, fru Torbrink, Bengtsson i Halmstad, Persson i Tandö, Jansson i Benestad och Turesson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.